

Nr 490

Av herr **Persson, Helmer, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående teckning av ytterligare aktier i Aktiebolaget Statens skogsindustrier m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 117 föreslås dels att Aktiebolaget Statens skogsindustrier skall skiljas från domänverket och direkt underställas handelsdepartementet, dels att bolaget under nästa budgetår tillföres ett belopp av 35 miljoner kronor genom ökning av aktiekapitalet.

Den 28 november 1956 hemställde Aktiebolaget Statens skogsindustrier om dels ett anslag å 60 miljoner kronor för ökning av bolagets aktiekapital, dels ett bemyndigande för riksgäldskontoret att tillhandahålla domänverket kredit med ytterligare 50 miljoner kronor att ställas till bolagets förfogande.

I anledning av departementschefens uttalande till proposition nr 139 till 1956 års riksdag har Aktiebolaget Statens skogsindustrier uppdragit åt bankdirektören E. Rosander och auktoriserade revisorn P. O. Öhrling att avgiva utlåtande över den kapitalförstärkning, som kan anses vara behövlig för bolaget. Deras utlåtande angående ASSI:s kapitalbehov sammanfaller i stort med den hemställan bolaget har riktat till regeringen den 28 november 1956.

*Aktiebolaget Statens skogsindustrier fyller en utomordentligt stor
sammhällelig uppgift*

I nära 30 år har staten bedrivit skogsindustriell verksamhet. Intill år 1942 skedde detta i domänverkets regi. Från och med år 1942 har Aktiebolaget Statens skogsindustrier haft hand om nämnda industriella verksamhet. För närvarande omfattar bolagets anläggningar 11 sågverk, en trähusfabrik, en snickerifabrik, en sulfatfabrik med pappersbruk, två wallboardfabriker, en mineralullsfabrik och ett stålsandsverk. Dessa anläggningar är belägna dels i Norrland och dels i mellersta Sverige. Från den relativt blygsamma starten vid Karlsborgsverken år 1928 har sålunda den skogsindustriella verksamheten i statlig regi på ett utomordentligt sätt utvecklats.

Denna utveckling blir så mycket betydelsefullare, när man betänker, att det i stor utsträckning gällt att övertaga industrier, som det privata kapitalet misskött och övergivit. Industrierna har fått byggas om från grunden,

och detsamma är förhållandet med bostadsbeståndet. Cirka 90 miljoner kronor har investerats i bostäder och sociala anläggningar.

Om man undantar Törefors och legosågverket i Holmsund kan det fastställas, att ASSI byggt upp moderna industrier och goda bostäder för sina anställda. Detta har skett under en relativt kort tidsperiod och under betydligt sämre ekonomiska betingelser än vad som varit förhållandet för de privatkapitalistiska koncernerna inom skogsindustrien.

Framför allt inom Norrbottens län har Statens skogsindustriers verksamhet kommit att få avgörande betydelse för folkförsörjningen. Kalixbygden, Seskarö och i viss utsträckning Pitebygden har främst genom ASSI:s industriella verksamhet undgått ekonomisk katastrof. Verkningarna av ASSI:s expansion har givetvis sträckt sig även till andra delar av länet. Sålunda har skogsarbetarna i större utsträckning erhållit jämnare sysselsättning, och domänverkets avverkningar har kunnat ske mera ekonomiskt och med större planmässighet.

ASSI:s verksamhet har påtagligt medverkat till att exporten och tillförseln av utländsk valuta ökat. De anläggningar bolaget nu förfogar över är en nationell tillgång av icke föraktliga mått. De medel staten ursprungligen ställt till förfogande har visat sig vara mycket goda investeringar.

ASSI har tvingats verka under sämre ekonomiska betingelser än de privatkapitalistiska koncernerna

Den borgerliga vulgärpropagandan gör gällande, att ASSI kunnat utvecklas främst genom statliga subventioner. Därtill har det inte saknats ansatser från samma håll att söka inbilla allmänheten att bolaget skulle missköta sina affärer. Föreliggande fakta bevisar emellertid, att den borgerliga kampanjen mot ASSI från början till slut varit lögnaktig.

När ASSI bildades år 1942 var det egna kapitalets andel av balansomslutningen 56,4 procent och har nu sjunkit till 17,5 procent. Som jämförelse påvisar ASSI:s ledning med rätta, att nio av de största enskilda skogsindustribolagen i eget kapital har 48,6 procent av anläggnings- och omsättningstillgångarna. Enbart detta exempel visar hur styvmoderligt ASSI blivit behandlat i fråga om utrustning med kapital. Läger man här till, vad vi tidigare nämnt, att ASSI tvingats övertaga nedkörda industrier, bygga om dessa och nästan helt bygga upp ett nytt och modernt bostadsbestånd, framstår den nu redovisade kapitalbristen inte som ett resultat av dålig skötsel av bolagets industrier, utan som en naturlig företeelse.

Aktiebolaget Statens skogsindustrier har inga egna skogar. Detta förhållande inverkar givetvis menligt, när det gäller möjligheterna att självfinansiera investeringarna. De stora privatägda skogsindustrierna har egna

skogar och kan givetvis utnyttja vinsterna från dem till att vidare utbygga sina industrianläggningar. Domänverket har under femårsperioden 1951—1955 inlevererat till statsverket ett överskott på 335 miljoner kr. I såväl den borgerliga propagandan mot ASSI som i regeringens proposition finner man det inte vara opportunt att fästa uppmärksamheten vid detta viktiga faktum. Om ASSI haft egna skogar och erhållit vinsten från dessa skulle förmodligen bolaget kunnat investera ännu mera och ändå inte behövt vända sig till regering och riksdag med hemställan om kapitalförstärkning.

Det finns därför alla skäl att fästa uppmärksamheten vid denna avgörande fråga, när riksdagen skall ta ställning till ASSI:s kapitalbehov. Statens skogsindustrier måste erhålla samma ekonomiska betingelser för sin verksamhet som de privatägda skogsindustrierna. Om så blir fallet kommer framtiden att ovedersägligt bevisa, att Statens skogsindustrier är de privatägda överlägsna.

Dåliga motiveringar för att skilja ASSI och domänverket

Samarbetet mellan ASSI och domänverket har varit av utomordentlig betydelse. Detta faktum bestrides inte heller i Kungl. Maj:ts proposition. Men trots detta föreslås att skilja ASSI från domänverket. Huvudmotiveringen härför anges vara behovet av att bättre kunna kontrollera, att ASSI inte utan regeringens och riksdagens hörande gör andra investeringar än dem som kan täckas genom självfinansiering. Den av regeringen tillsatta utredningsmannen uttalar, att "för alternativet att bolaget direkt underställes Kungl. Maj:t talar också att därigenom lättare kan tillses, att bolaget icke utvidgar sin verksamhet till nya områden".

Vi kan inte inse, att det ur vare sig produktions- eller andra synpunkter kan vara riktigt att medvetet bryta ned det, som varit en avgörande styrkefaktor för Statens skogsindustrier, nämligen samarbetet med domänverket. Det är inte obekant att de privatkapitalistiska koncernerna inom skogsindustrien från början insett det avgörande värdet i en intim samhörighet mellan industri- och skogsbolag. Varför skall det då vara annorlunda när det gäller de statligt ägda skogsindustrierna?

I Kungl. Maj:ts proposition uttalas förhoppningen att samarbetet mellan ASSI och domänverket skall kunna försiggå lika bra efter att man skilt de båda åt. Kvar står emellertid, att i händelse ASSI skiljes från domänverket, bortfaller därmed också de förpliktelser sistnämnda verk ansett sig ha gentemot ASSI. Vi befarar att skilsmässan mellan domänverket och Statens skogsindustrier kommer att betyda svårigheter för bolagets råvaruförsörjning och fortsatta expansion.

AB Statens skogsindustrier måste erhålla nödvändigt kapital

Såväl styrelsen för ASSI som domänverket har starkt motiverat, varför det är nödvändigt att öka aktiekapitalet och bolagets rörliga krediter. Här handlar det inte alls om att med skattepengar subventionera ett statligt bolag. Verkliga förhållandet är att ASSI genom sin verksamhet kraftigt bidragit till de stora nettoredovisningar domänverket lämnat under senare år.

Från skilda håll har framhållits nödvändigheten av att ASSI ges möjligheter att utveckla sina anläggningar. Men förslagen i Kungl. Maj:ts proposition gör inte detta möjligt. ASSI har planer på att bygga en ny skogsindustri utanför Lycksele, av stor betydelse för näringsförhållandena i Västerbottens inland, och att i Otterbäcken uppföra en massafabrik med en årsproduktion av 60 000 ton. Det är angeläget, att ASSI erhåller medel för att reindustrialisera Töreforsverken, bygga en lövmassefabrik i Torne-dalen och förbereda åtgärder för en ny skogsindustri i Norrbottens inland.

Det gäller att tillvarata de skogliga råvaruresurserna. Detta kan inte ske på ett tillfredsställande sätt utan att Statens skogsindustrier ges möjlighet att kraftigt utvidga sin verksamhet inom praktiskt taget alla delar av vårt land. Endast storfinansiella grupper kan ha intresse av att hindra en utveckling av ASSI:s verksamhet. För majoriteten av vårt folk och framför allt arbetarklassen är det angeläget att riksdagen ger ASSI möjlighet att ohämmat fortsätta sin expansion till fromma för näringslivets utveckling.

På grund av det angelägna behovet för Aktiebolaget Statens skogsindustrier att få tillgång till större rörelsekapital, liksom domänverkets behov för egen del av ökad rörlig kredit, anser vi att domänverkets rörliga kredit hos riksgäldskontoret bör utökas till maximalt 150 miljoner kronor, varav 80 miljoner kronor må disponeras för Aktiebolaget Statens skogsindustri-ers räkning. Samtidigt bör en väsentlig utökning av detta bolags aktiekapital äga rum. Vi anser likväl, att denna tills vidare kan begränsas till 50 miljoner kronor eller samma summa som domänverket beräknas inleverera till statsverket under nästkommande budgetår.

Med hänvisning till vad som i det föregående anförts hemställer vi, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 117 måtte besluta att

1. avslå Kungl. Maj:ts förslag om att skilja Aktiebolaget Statens skogsindustrier från domänverket och att överföra bolagets aktier från domänverkets fond till fonden för statens aktier;
2. bemyndiga riksgäldskontoret tillhandahålla domän-

verket en rörlig kredit av maximalt 160 miljoner kronor, varav 80 miljoner kronor må disponeras för Aktiebolaget Statens skogsindustriers räkning;

3. till aktieteckning i Aktiebolaget Statens skogsindustrier å kapitalbudgeten, domänverkets fond, för budgetåret 1957/58 anvisa ett investeringsanslag av 50 000 000 kronor.

Stockholm den 9 april 1957

Helmer Persson

Anton Norling

Gunnar Öhman
